

Rapport utprøving av feller til levendefangst av villsvin

Bakgrunn

Våren 2020 fikk villsvinprosjektet dispensasjon til å teste ut levendefangst av villsvin. Det ble i dispensasjonen listet opp flere fangstredskaper. Villsvinprosjektet gjorde en ytterligere vurdering av felletypene som det var nevnt i dispensasjonen med hensyn på dyrevelferd og brukervennlighet. Det ble i løpet av denne vurderingen bestemt at det skulle testes to ulike typer, Panthera enkel og Panthera multitrap, for fangst av henholdsvis enkeltgris og flere villsvin på en gang. Det ble også utarbeidet retningslinjer for fellerøktere som klarla bla.a. prosess rundt avliving av fangede villsvin etc.

Gjennom hele utprøvsperioden har fellene blitt overvåket med viltkamera i tillegg til jevnlig tilsyn. Fellene har vært utrustet med SMS-alarmer som har sendt en sms til tilknytt telefonnummer (fellerøkte og en representant fra prosjektet) når fellene har blitt utløst.

Erfaringer fra testperioden

Det har i løpet av dispensasjonsperioden blitt testet totalt fem feller. Disse er fordelt på tre Panthera enkeltfeller og to Panthera multitrap. Fellene har blitt testet i en spredt geografi fra Elverum i nord til Halden i sør. Nærmere har det blitt testet en enkeltfelle i Elverum, en enkeltfelle og en multifelle i Kongsvinger, en multifelle i Aremark samt en enkeltfelle og en multifelle i Halden (multifella ble på et tidspunkt flyttet fra Kongsvinger til Halden). Fellene har hovedsakelig blitt plassert i skogsområder der det tidligere ha blitt observert villsvin og i tilknytning til allerede eksisterende åteplasser der dette var aktuelt.

Prosjektet har også gjennom testperioden hatt kontakt med produsenten av fellene flere ganger for innhenting av tips og triks for fangst av villsvin.

Erfaringer fra de enkelte lokalitetene:

Elverum

Etter stor interesse rundt utprøvingen av feller til levendefangst av villsvin fra en lokal grisebonde og Norsvin SA i Elverum ble det kjøpt inn en enkeltfelle. Norsvin skulle stå for innkjøp av fellen mens villsvinprosjektet påtok seg ansvaret for oppfølgingen. Det har ikke blitt registrert noen aktiviteter av villsvin tilknyttet fella i Elverum. Det var dog regelmessig besøk av andre viltarter som rådyr, grevling og diverse fuglearter.

Figur 1: Det ble ikke observert villsvin ved enkeltfella i Elverum. Ved flere tilfeller ble det observert andre viltarter som bl.a. grevling og rådyr.

Kongsvinger

Enkeltfella ble satt opp i august 2020 og demontert i slutten av juni 2021. Fella ble plassert på en allerede etablert åteplass med maisspreder og tjæredispenser. Det var tidvis bra trafikk av villsvin, flokker på inntil ti stk, rundt fella, men ingen dyr gikk tilstrekkelig langt inn for å utløse den. Sprederen har bidratt med at det var tilstrekkelig mengde mais for å lokke til seg villsvina, men kan

også ha forhindret villsvin i å gå inn til tross for at fellerøtker også la ut mais i fella hver gang han var der.

Figur 2: Bilde av lokaliteten der enkeltfella i Kongsvinger var plassert.

UOVISION 30/09/2020 21:08:21 P 14 15°C 7

Figur 3: Enkeltfella i Kongsvinger var til tider godt besøkt av villsvin uten at det ble fanget noe.

Det ble i slutten av september også satt opp en multifelle på samme eiendom. Denne ble demontert og flyttet til Halden i april 2021. Multifella hatt en maisspreder og tjæredispenser festet til et tre inni fella og all mais ble spredt i fella. Det var flere ganger besøk av villsvin inni fella før den ble aktivert, altså i tilvenningsfasen mens den var åpen i begge ender. Fellerøkter bemerket at så fort fella ble lukket i den ene enden og aktivert for fangst, ikke var besøk av villsvin lenger. Heller ikke på utsiden av fella. Hva dette skyldes visste ikke fellerøkter, da det var aktivitet av villsvin på eiendommen for øvrig.

Figur 4: Bilde av lokaliteten der multifella stod i Kongsvinger.

Figur 5: Også multifella ble besøkt av villsvin, så snart fella var aktivert for fangst, ble fella ikke lengre besøkt.

Aremark

Multifella som har vært testet ut i Aremark ble første gang satt opp juli 2020 og har etter dette blitt flyttet to ganger frem til den ble demontert 4. november 2021.

På første lokalitet stod fella fra juli 2020 til mars 2021. De siste månedene stod fella inaktiv, det var i denne perioden også ingen aktivitet av villsvin i området. Utover sensommeren og tidlig høst 2020 var det besøk av villsvin ved fella, men når fella var aktivert for fangst gikk villsvina kun forbi fella og ikke inn.

Figur 6: Bilde av første lokaliteten der multifella i Aremark ble satt opp.

Fella ble satt opp på lokalitet to i mars 2021, men var på denne lokaliteten kun kort tid da fellerøkter mente at det var for mye oppfølging. På denne lokaliteten stod fella på en viltåker i et skogområde som var jevnlig besøkt av villsvin. På denne viltåkeren var det også etablert et villsvin åte. Etter kort tid var det villsvin i nærheten av fella, men ikke innenfor fellas areal. Villsvina holdt en sikkerhetsavstand på om lag to meter rundt fella.

I mai ble fella flyttet igjen, og demontert september 2021. Etter september har fella ikke vært ute. Tre uker etter montering i mai ble fella aktivert for fangst. Fella ble besøkt av villsvin nesten daglig, kun ved et tilfelle var en liten stripegris inne i selve fella (se bilde). Utover dette holdt villsvina en sikkerhetsavstand på om lag en meter. Det ble satt opp to viltkamera for kontinuerlig overvåkning, en for å dekke innsiden av fella og en for å overvåke område rundt åpningen.

Figur 7: Multifella i Aremark hadde gjentatte besøk av bla.a. grevling.

Figur 8: Fella ble ofte besøkt av villsvin, men de holdt en sikkerhetsavstand på om lag en meter.

Figur 9: Stripegris i multifella i Aremark.

Halden

Enkeltfella ble satt opp januar 2021, de første villsvina kom til plassen i slutten av februar. Det var jevnlig besøk av ca. 6 villsvin som var rundt og i åpningen av fella frem til 3. mars. Da gikk et villsvin inn og utløste fella, men den greide å komme ut gjennom den ene topplucka (se bilde). Etter dette holdt de god avstand til fella, men var der hver natt frem til slutten av mars. Fra april og utover sommeren/høsten 2021 var det svært lite aktivitet tilknyttet området der fella stod. Ifølge fellerøkter var det generelt like aktivitet av villsvin i området sommer og høst 2021.

Figur 10: Bilde av øyeblikket grisen hopper ut av fella.

Figur 11: Enkeltfella i Halden ble gjentatte ganger besøkt av villsvin frem til en gris gikk i fella 3. mars. Etter dette var grisen fortsatt i området, men holdt god avstand til fella.

Multifella som var plassert i Kongsvinger ble flyttet til en lokalitet i Halden i april 2021. Fella ble satt opp langs en av trekkrutene til en allerede eksisterende åteplass. Erfaringene viser at det har vært tilnærmet ingen aktivitet av villsvin nær fella. Ved ett tilfellet ble det observert spor av villsvin i traktorveien som gikk forbi fella. Utover dette var det ingen tegn til aktivitet av villsvin tilknyttet lokaliteten. I samme periode ble det både observert og skutt villsvin på åteplassen om lag 100 meter fra fella.

Konklusjon

Gjennomgående opplever fellerøkerne at det er svært arbeidskrevende å følge opp fellene. Dette innebærer daglig tilsyn, legge ut fôr/åte, utrykking ved utløst alarm m.m. Flere ganger ble fellene utløst uten at det var fanget villsvin. De fleste falske alarmene skyldes grevling eller fugl. Gjentatte ganger har grevling som har utøst fellene gravd seg ut. Ved samtlige tilfeller hvor annet vilt har utløst fella har de fangede dyrene kunnet rømme fra fellene uten skade. Vi opplever at SMS-alarmene er pålitelige så lenge de har mobilnett.

Testperioden har vist at det ikke er lett å fange villsvin i Norge i dag. Erfaringer fra Sverige og andre land i Europa viser at det likevel er mulig å fange villsvin i feller. Vi tror fangbarheten av villsvin avhenger av bestandstettheten. I områder med tettere villsvinpopulasjoner er det i større grad konkurranse om næring, noe som kan føre til at villsvina blir mer uforsiktige.

Basert på våre erfaringer fra testperioden og bestandssituasjonen i Norge idag vurderer vi ikke fellefangst av villsvin som et hensiktsmessig tiltak for kontroll av populasjonen. Vi vil i denne anledning berømme arbeidet som er gjort for å tillate bruk av kunstig lys og termisk til jakt på villsvin. Dette er etter vår mening det viktigste tiltaket som er gjort for å kunne holde kontroll på villsvinpopulasjonen i Norge.

Sign. styringsgruppa

Sign. arbeidsgruppa

Vedlegg

Vurdering av felletypene

Som tidligere nevnt ha det blitt testet to ulike felletyper, en beregnet for fangst av enkeltgris (panthera enkel) og en med muligheter for fangst av flere villsvin på en gang (panthera multitrap). Vi har i løpet av testperioden fått inn noen innspill til ønska konstruksjonsendringer. Fellerøkterne hadde ønsket at fellene er åpne i begge ender, også når disse er aktivert for fangst. Slike endringer vil trolig kreve ny godkjenning i Sverige. Sett bort fra disse innspillene vurderer vi begge felletypene som egnet for fangst av villsvin slik de er konstruert idag.